Avdrag för kräftsjukdomarnas bekämpande

Riksskattenämnden avstyrker framställning härom

Enligt remiss har riksskattenämnden att inkomma med utlåtande över en av Riksföreningen för kräftsjukdomarnas bekämpande ingiven framställning om rätt för skattskyldig att vid inkomstbeskattningen åtnjuta avdrag för penninggåva till föreningen.

Rätt att vid inkomstbeskattningen göra avdrag för gåvor till ändamål av allmän natur har — såsom i framställningen åberopats — förelegat vid vissa tidigare års taxeringar. Avdragsrätten gällde vid taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt. När avdragsrätten första gången infördes — i anledning av vissa motioner vid 1938 års riksdag om skattefrihet för gåvor till luftvärnet — uttalade bevillningsutskottet, att det under vissa förhållanden vore motiverat, att staten icke uttoge skatt å sådan den skattskyldiges inkomst, som denne frivilligt ställde till förfogande för ett direkt statsändamål, som av statsmakterna prövades vara av utomordentlig vikt. Utskottet fann emellertid angeläget framhålla, att en bestämmelse av sådan art innebure en uppenbar avvikelse från de principer, som låge till grund för gällande skattelagstiftning.

När avdragsrätten sedermera utvidgades till att gälla även de andra ovan angivna försvarsändamålen skedde detta, emedan dessa försvarsformer vore att väsentligen likställa med luftvärnet. Utskottet fann dock angeläget att vid varje utvidgning eller förlängning av avdragsrätten upprepa sitt uttalande om att det här rörde sig om en uppenbar avvikelse från gällande beskattningsprinciper.

Denna av utskottet understrukna och av riksdagen godkända principiella inställning till avdragsrätten för gåvor vid taxeringen har måhända fått ett än tydligare uttryck vid 1943 års höstriksdag då efter proposition en viss sådan avdragsrätt genomfördes beträffande gåvor till internationellt hjälparbete. Detta skedde i form av ett riksdadens bemyndigande, enligt vilket Kungl. Maj:t ägde medgiva skattskyldig, som lämnat penninggåva å minst 1.000 kronor till internationellt hjälparbete till lindrande av nöd bland civilbefolkningen i krigshärjade länder, avdrag vid taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt samt till krigskonjunkturskatt med belopp motsvarande gåvobeloppet. 1943 års bevillningsutskott erinrade därvid om att samma års riksdag avslagit vissa motioner om att förlänga avdragsrätten för gåvor till försvarsändamål, bl. a. men hänsyn till den framträdande benägenheten att söka erhålla utsträckning av dessa skatteförmåner till nya områden. Utskottet anförde vidare:

”Vid upprepade tillfällen har utskottet liksom även tidigare års bevillningsutskott framhållit angelägenheten av att främjandet av behjärtansvärda eller eljest allmännyttiga ändamål icke sker i form av lättnader vid beskattningen utan att, i den mån stöd från statens sida för något ändamål befinnes påkallat, detta stöd lämnas i form av anslag till det avsedda ändamålet. Denna ståndpunkt har godkänts av riksdagen och även chefen för finansdepartementet har i annat sammanhang givit sin anslutning till densamma. Det nu framlagda förslaget strider sålunda i principiellt hänseende mot den ståndpunkt, som tidigare intagits till hithörande spörsmål. — — — Då emellertid vårt land icke bör undandraga sig att — särskilt vad angår oss närstående länder — i en eller annan form stödja här avsett ändamål samt fråga nu blivit väckt att i den form,

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:06

som i propositionen föreslagits, tillgodose detsamma, finner sig utskottet trots sina principiella betänkligheter icke böra avstyrka bifall till propositionen. Utskottet vill dock **starkt understryka vikten av att med**givande av den nu föreslagna avdragsrätten icke får innebära ett återbeträdande av den väg för anslagsbeviljande i form av skattelättnad, som riksdagen genom sitt tidigare ställningstagande till hithörande spörsmål velat undvika."

Dessa uttalanden visa, att den svenska skattelagstiftningen intagit en klart restriktiv hållning, när det gällt att via beskattningen tillgodose allmännyttiga ändamål. De avvikelser härifrån, som förekommit, ha föranletts av extraordinära förhållanden. Denna uppfattning har bekräftats av liknande uttalanden, som gjorts av 1951 års bevillningsutskott i samband med att utskottet avstyrkt en motion om viss skattefrihet för gåvor till enskilda sociala hjälpinstitutioner.

För en rationell taxering är det av väsentligt värde, att beskattningsreglerna hållas fria från bestämmelser om avdrag och förmåner av för beskattningen främmande natur. När det gäller insamlingsändamål har erfarenheten bestyrkt att, sedan väl en eftergift skett till förmån för visst ändamål, det varit svårt att avvisa andra liknande framställningar, för vilka skäl av ungefär samma styrka kunnat åberopas. Över huvud taget torde det alltid bereda svårigheter att här avväga vilka intressen, som böra beredas företräde. Även om det ändamål, varom nu är fråga, får betecknas som en viktig allmän angelägenhet, är riksskattenämnden icke övertygad om att icke andra önskemål av samma betydelse finnas, vilka i lika mån borde tillgodoses. I varje fall föreligga icke här enligt nämndens mening sådana extraordinära förhållanden, som skulle kunna motivera en undantagslagstiftning.

För närvarande pågå inom skattelagstiftningen arbeten i syfte att nå ett enklare beskattningsförfarande. I direktiven för 1950 års skattelagssakkunniga har chefen för finansdepartementet berört detta angelägna önskemål och betonat vikten av att beskattningsreglerna bringas i bättre överensstämmelse med källskatteuttagen, bl. a. genom utmönstring av sådana bestämmelser, som avse att befordra behjärtansvärda samhällsföreteelser av beskattningsväsendet i grund och botten ovidkommande natur (som exempel härpå har nämnts det av sociala skäl tillkomna 200-kronorsavdraget för försäkringspremier). Riksskattenämnden finner dessa strävanden mot förenklingar inom beskattningen högst angelägna och anser det vara av stor betydelse att alla möjligheter därvid tillvaratagas. Ur sådan synpunkt måste det te sig än betänkligare att i nuvarande situation åter öppna vägen för en avdragsrätt, som när den tidigare i särskilda fall förekommit varit betingad av exceptionella förhållanden.

Av det sagda framgår, att riksskattenämnden — även om nämnden inser vikten av den fråga, som föranlett framställningen — finner sig böra avstyrka densamma.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:06